GRADSKA BIBLIOTEKA
„JURAJ DOBRILA"
ŠIBENIK
NAUČNI ODJEL

Narodna Tribuna

POŠTARINA PLAĆENA U GOTOVU. POJEDINI BROJ STOJI DINARA 1.50 PRETPLATA MJESEČNO: 10 DINARA PRETPLATA ZA INOSTRANSTVO TROMJES. DIN. 45

IZLAZI REDOVITO SVAKI UTORAK I PETAK U JUTRO Uredništvo i uprava u Tiskari E. Vitaliani i Sin - Šibenik Telefon interurban za upravu i tiskaru broj 47

MALI OGLASNIK 20 RIJEČI DINARA 3.50 SVAKA DALJNJA RIJEČ 25 PARA PRIOPĆENO DIN 3 ŠTAMPANI REDAK OGLASI PO SNIŽ. TARIFI. - RUKOPISI SE NE VRAĆAJU

GODINA I ŠIBENIK, UTORAK 14 NOVEMBRA 1933 BROJ 39

Jeftina valuta i gomilanje kapitala u Čehoslovačkoj

Prag, 10 XI 1933.

Američki eksperimenat još nije doveo Sjedinjene Države do pozitivnog rezultata, ali je zato mnogo štete nanio čitavoj svjetskoj privredi. Te štete se ispoljavaju prije svega u valutnom haosu i rastrojenosti međunarodnih računa, što je izazvano kolebanjem i naglim promjenama u kursu američkog dolara.

Pretsjednik Roosevelt sada želi da pređe na sistem vođene valute, čija bi se zlatna sadržina mijenjala, ali bi zato bila apsolutno čvrsto osigurana u odnosu prema cjenama. Drugim riječima bi Roosevelt htio da stvori valutu, koja bi isključivala svako kolebanje cjena. Pomislimo li samo na značaj cjena u našoj privredi, a naročito na fakat, da su baš kolebanja cjena glavni znak, kojim se u svom radu upravljaju sve ličnosti zaposlene u privrednom životu, — namah nam je jasna fantastičnost novog Rooseveltovog plana.

Teško je proreći kako će se taj novi eksperimenat ispoljiti u unutrašnjoj situaciji američke privrede, premda ne postoji razlog, da se čeka neki dobar rezultat toga pokušaja. Ali već sada možemo reći, da će takova regulisana američka valuta za svjetsku privredu pretstavljati stalan izvor raznih valutnih teškoća, potresa, komplikacija it.d., jer će ta valuta biti u stanju stalnog nemira i njezin kurs i zlatna sadržina će se stalno mijenjati.

Sjedinjene Države kao da se spremaju na tu reformu i počele su sada kupovati u Evropi veće zalihe zlata. To nije baš tako laka stvar, jer se pokoleban dolar u Evropi slabo traži ali ipak evropske države s čvrstom valutom vide u toj odluci Sjedinjenih Država pokušaj, da se vrši pritisak na države sa zlatnom valutom. Blok država sa zlatnom valutom će razumije se i ovog puta bez naprezanja održati svoje valute na čvrstoj zlatnoj bazi, ali neizostavno će doći do pojava, koje će još više zadržati i tako sporo napredujuću likvidaciju privredne krize.

Roosevelt pri svakom svom eksperimentu s valutama redovno zaboravlja na veliki značaj, koji čvrsta valuta ima za stvaranje ušteda i kapitala u zemlji. Niko neće gomilati uštede, ni ulagati novčani kapital, ako je uvjeren, da valuta neće ostati čvrsta i da neće dobiti natrag onu svotu ili uštede, koje je uložio. Već sada kapital bjega iz Sjedinjenih Država, a gomilanje novog kapitala u Sjedinjenim Državama naglo opada. A s obzirom na sadašnje neobično smanjeno kretanje međunarodnog kapitala i s obzirom na nedostatak potrebnih ekonomskih i političkih garancija pri vršenju međunarodnih plaćanja, gomilanje kapitala unutar pojedinih država je od neobično velikog značaja. Likvidacija krize zahtjeva nove kapitale i ti kapitali se mogu dobiti samo unutar zemlje.

Zbog toga je čvrstina valute sada od vanrednog značaja i ona je jedan od temelja, na kojima će se moći likvidirati savremena kriza.

Čehoslovačka se pridružila državama sa zlatnom valutom. U tom bloku su Francuska, Švajcarska, Belgija, Italija i Poljska. Time se jednom pojačala čvrstina čehoslovačke valute, koja je bila osigurana i bez tog koraka. Ta čvrstina valute vrlo mnogo doprinosi gomilanju uloga u Čehoslovačkoj i izgradnji nacionalnog kapitala, koji je čehoslovačkoj narodnoj privredi učinio već vrlo velike usluge za vrijeme posljednjeg ekonomskog napretka i koji će u budućnosti imati još veći značaj. Niže navedene cifre pružaju krasnu ilustraciju tog porasta uloga, koji se u Čehoslovačkoj primjećuje posljednjih godina:

	u milionima ks		
	1919	1931	1932
akcionarske i zemaljske banke	1.267.7	10,842,5	10.752,8
štedionice	5.326,3	19.799,5	20,028,1
sreske privredne založne	807,9	4.065,4	4.166,1
gradanske založne	2.387,5	12.733,8	12.805,0
„rajfajzenke"	1.346 5	5.374,3	5.161,6
kreditne zadruge u istočaim zemljama	55,2	791,5	792,7
banke u istočnim zemljama	1.180,6	2.922,3	2.691,2
poštanska štedionica	—	26,5	58,5
centrala zadruga	3,7	60,0	61.4
	12.375,6	56.615,8	56.518,2

Ogroman porast ušteda se zaustavio tek 1932 i 1933 godine, ali to zaustavljanje je primjećeno samo kod akcionarskih banaka, gdje su uštede više špekulativne prirode. Ostalo čehoslovačko stanovništvo i dalje ulaže uštede, usprkos teškim ekonomskim vremenima. To je moguće samo sa čvrstom valutom i u tom leži ogroman značaj i uloga bloka država sa zlatnom valutom za čitavu evropsku i svjetsku privredu.

doc. N. Ž.

Snijeg u Lici

Ovdje je prekjučer vladala velika snježna mećava praćena oštrom burom. U predjelu Mala Kapela, kojom prolazi cesta Vrhovine—Bihać, čopor vukova napao je četvera kola. Vukovi su pobjegli tek onda, kad je jedan seljak zapalio džepnu električnu lampu.

Pronađena tajna kovnica patvorenog novca

Policiji u B. Luci pošlo je zarukom da u kovačnici časnih sestara Nazaret otkrije tajnu kovnicu lažnih srebrnjaka od 50 i 20 dinara. Voda ove bande je austrijski državljanin Johan Frackstelner, a pomagali su ga u tom poslu Ludvig Deverhol, Ludvig Kronen i Jakov Nakijević. Oni priznaju da su proturili u promet svega nekoliko srebrnjaka. Svi su pohapšeni. Komadi od 20 din. su prilično dobro uspjeli, dok se oni od 50 dinara već na prvi pogled mogu prepoznati kao lažni.

Kupujem jedan sparher i jednu jaceru (hladionik) — Ponude slat Tiskari E. Vitaliani i Sin.

Promet poš. štedionice.

Promet Poštanske štedionice u oktobru 1933 g. U oktobru je štednja uspješno napredovala. Pristupilo je 4.390 novih ulagača, tako da sada kod Poštanske štedionice ulaže 255. 810 lica, a svota uloga porasla je za 6. 312. 595. 17 dinara te iznosi krajem oktobra 527. 332. 029. 04 dinara. U čekovnom prometu otvoreno je 159 novih računa tako da sada ima kod Poštanske štedionice i njezinih podružnica ukupno 23. 105 čekovnih računa. Promet po tim računima u oktobru iznosio je 5. 644. 898. 010. 95 dinara, od toga je izvršeno prenosom bez upotrebe gotovine 84. 5 posto stanje uloga po čekovnim računima krajem oktobra iznosilo je 1. 043. 657 385. 09 dinara. Ukupni ulozi kod Poštanske štedionice premašuju 1. 570 milijuna dinara.

„ILS" INDUSTRIJA LIJEVA I TVORNICA SANDUKA - ŠIBENIK Skladište svakovrsnog materijala. Prodaja na veliko i malo uz najpovoljnije dnevne cijene i uvjete. Telef. br. 30.

Rezultat njemačkog plebiscita

Ukupno je glasovalo 43. 000. 000 glasača, a prijavljenih je bilo 45 milijuna.

Za Reichstag je glasovalo 39. 6 milijuna u korist N S D A P tj. 22 milijuna više nego kod prošlih izbora 5 III 1933. Reichstag ima 660 mandata.

Pri plebiscitu je 40. 000. 000 odgovorilo jesno t. j. 95%, a 2.100. 000 ništečno t. j. 4.9%

Porez na lampovanje

U korist besposlenih

Članovi suda beogradske općine rješavaće o pitanju ishrane nezaposlenih radnika u pretstojećoj zimi. U vezi s time fond radničkih ustanova podnio je predlog, da se u cilju povecavanja materijalnih sredstava za pomoć nezaposlenim stvori općinski porez za noćno sjedenje u javnim lokalima. Poslije 11 sati naplaćivalo bi se od svakog gosta u lokalima I. reda 1 dinar, a u lokalima II. reda 50 para.

Italija želi tjesnije trgovinske odnose s Jugoslavijom

Talijanska štampa vrlo slabo je komentirala dolazak jugoslovenske trgovačke delegacije u Rim na pregovore. Interesantan je komentar „Journal des Debats" u pogledu predstojećih pregovora i revizije carinske tarife. Ovaj ugledan francuski list javlja medju ostalim da Italija u vezi sa svojim nacrtom za gospodarsku rekonstrukciju Srednje Evrope namjerava sklopiti sa Jugoslavijom tjesnji trgovački ugovor, kojim bi se poboljsali gospodarski odnosi između obiju zemalja. Po ovoj vijesti Jugoslavija bi bila u onoj grupi država, za koju talijanski plan predviđa potrebu gospodarske sanacije.

Za ublaženje privredne krize

Povodom jedne interpelacije g. Dr. Kožula o sređivanju zemljoradničkih dugova presjednik ministarskog savjeta g. Dr. Milan Srškić održao je odulji govor u kojem naglasuje da je ista interpelacija vrlo važna, a pošto se je ta stvar ovih dana uzela u pretres da je u samoj vladi postignuta puna suglasnost (kao i dovršen pripremni rad, drži da prevelika hitnost mogla bi štetovati stanju našeg seljaka i sređivanju ekonomskih prilika jednako za zemljoradnike kao i za trgovce i ostale privrednike. Govor g. presjednika bio je popraćen burnim odobravanjem.

Bijeda njujorških intelektualaca

Očevidac i poznavaoc socijalnih prilika među intelektualcima New-Yorka priča o svome putovanju po tome najveć-m gradu svijeta slijedeće:

Moj auto preveo me je preko jednog mosta Harlema. Otok Manhattan već je bio za nama i jurili smo po cestama takozvane Bronx, koja je takodjer gradska četvrt Newyorka kao i otok. Po malo sam došao do saznanja da je najveći grad svijeta čudnovato otočje sa kućama najraznoličnijih oblika i iz raznog materijala kao iz betona, kovine, drveta, gdje sa neboderima, gdje sa niskim, prizemnim kućicama.

Ova četvrt zvana „Bronx" koju sam posjetio, nije pripadala nijednom od ovih ekstrema. U njoj su bile srednjo velike kuće sa petnaest spratova, koje su crvene boje poput opeke i od ap solutne jednoličnosti. Ceste su široke kao u Manhattanu, sunce i svjetlost lakše prodire u nje, ali slika s time ne dobija na prijaznome licu, nista ne može da promijeni na monotoniju fasade, sve je bez boje i bez svake draži.

Moj auto je stao pred kućom, koja se u ničemu ne razlikuje od onih, kraj kojih smo prošli prije 20 min. Lift me je dovukao u zaželjeni sprat. Primili su me sa biranom gostoljubivošću, koja se ubraja u najplemenitije kreposti amerikanskog obiteljskog života.

„Kakav sretan slučaj Vas je doveo do nas?" pitala me mlada dama, a brat njezin i majka su me prijazno smiješeći promatrali to vrijeme.

Odgovorio sam, da se bavim s time, da proučim nove uvjete života u USA da si mogu stvoriti sliku od izgleda i nada, koje bi mogli niknuti uslijed te privredne krize.

„Jeste li imali prilike da vidite t. zv. „white collars"? unita me brat, a sestra, koja je vidjela, da nisam razumio pitanje, nastavi tumačeći: „Pod „white collars" razumijemo u nas one ljude, koji nose bilo iz navike, bilo radi zvanja, tvrde ovratnike; dakle: učitelji, odvjetnici, liječnici, namještenici, koji su lišeni rada; to je korpus nevidljivih i stidljivih bezposlica, koji se nigdje ne prikažu, a koji samo u Njujorku imade na desetak hiljada ali sam uvjerena, da se taj broj ne može ni približno ustanoviti. Ako još niste vidjeli „white collars", onda pogledajte mene. Ja sam arhitekt po zvanju, ali gradjevna djelatnost odavna je prestala. Onda sam postao crtač, ali zaskoro sam bio otpušten radi pomanjkanja posla i već 18 mjeseci živim od prihoda moje sestre. — Ja mogu da govorim o sreći, upadne mu sestra u riječ. U mojoj školi primaju učitelji redovito svoje plaće, akoprem su nama temeljito reducirali prinadležnosti. I stina da i od tih ide jedan dio na životne namirnice za siromašne i gladne učenike. U našim razredima vlada strašno preopterećenje. Kako je Vama poznato u nas je nauka besplatna Dječaci koji svrše školu, često ne dolaze do namještenja te ih roditelji ostavljaju što dulje u školi.

Stara dama, koja je šuteći slušala naš razgovor, uzdahnula je i rekla: „Puka je sreća što imademo Roosevelta". Lice Williama i sestre njegove razjasnilo se kod ovog imena i oboji-ca su kliknuli ubjedljivim glasom: „Jest, sreća je!" Nato se William okrene k meni te kaže: „Mi ćemo Vas uzeti sobom u posjete prijateljima. Stvar je doduše osjetljive naravi, ali dotični su tako tipičan primjer od „white collars", da ne smijete ispustiti priliku, da ih ne vidite".

Zajedno smo ostavili kuću. William je nosio košaricu, koju je dao napuniti u jednoj trgovini mješovite robe. Sada ćemo da posjetimo inžinjera sa suprugom njegovom, kaže on. Ovaj čovjek je još pred 3 godine zaradio puno novaca i sagradio si lijepu dvokatnicu, koju je vrlo lijepo meblovao. Ostali imetak njegov bio je uložen u akcije, koje su se neprestano dizale. Oni su imali tri automobila. Skoro istovremeno izgubio je taj čovjek svoje namještenje i akcije su postale bez vrijednosti. Uzeo je hipoteke (zajam) na kuću, živio od toga u nadi, da će se sve opet u kratko vrijeme popraviti. Ali ovo nadanje eto traje već tri godine".

Stali smo pred malom palačom, koja leži među 2 velike kuće kao uklonjena. Čovjek u srednjim godinama, bezbrižno obrijan i obučen, otvorio nam je. U neprilici je bio, kad mene zagleda u društvu svojih prijatelja. William mu rastumači u kratko svrhu moje posjete. „All right", kaže „white collars", meni to ne smeta, a-ko u Evropi saznaju, kako živimo. Dodjite, molim, dalje.

U kući je vladala ledena zima. „Već dvije zime, što ne ložimo više" primjećuje domaćin. „Ne odložite svoje kapute, mi si pomažemo na drugi način." Kod tih riječi uhvatio je za krasni svileni jorgan te se zamotao u njega. Njegova supruga učinila je isto. „Ništa više ne posjedujemo nego ove luksusne predmete, koje ne možemo prodati. Pripomoći za besposlene ne možemo dobiti, jer posjedujemo kuću, iako je ta više opterećena od svoje današnje vrijednosti. U ovoj kući možemo još stanovati jedino iz razloga, što naši vjerovnici ne mogu naći kupca. Našu smo djecu dali siromašnoj svojti, koja stanuje u radničkoj kući, gdje se loži na državni trošak. Nas dvoje pak živimo od namirnica što nam donesu prijatelji." — Tek sada razumio sam značenje one košarice namirnicama, koju je William postavio na skupocjeni sto.

J.K., p. B.

Radio aparat na električnoj struji prodaje se jeftino. — Obratiti se u Tiskari E. Vitaliani i Sin.

Mogućnost izvoza naših vina u Francusku

Francuski se izvoznici stranih vina, naročito grčkih i španjolskih vina, interesuju i za naša vina, a sada poglavito za dalmatinska jača vina zatvorene crne boje. Ovo bi im vino konveniralo specijalno za „miješanje" (coupage). Da je doista aktuelna mogućnost plasiranja i našeg vina, generalni konzulat u Marseille-u je mišljenja da bi se moglo prodati oko 70.000 litara dalmatinskog vina, za koje prema posljednjim podacima, uvoznici prihvaćaju nesamo poručenu cijenu, već bi pristali za prvu porudžbinu na jedan inače teško prihvatljivi uslov t.j. da kvalitativno, u ocjeni vin. kiseline prime vino na našoj obali.

Za one koji bi se ovim pitanjem pozabavili, donosimo jedan sumarni pregled vinarstva u Francuskoj:

Pred ogromnom i sve jačom proizvodnjom vina u Alžiru, proizvedenim jeftinijom radnom snagom i sa manje režijskih troškova i fiskalnih izdataka počela se je stvarati ozbiljna konkurencija na francuskim tržištima između proizvodjača iz Francuske metropole i proizvodjača iz francuskih sjevero-afričkih kolonija. U štampi, u parlamentu, u Senatu, čak i na javnim skupovima i mitinzima, organizovanih od jednih ili od drugih proizvodjača, stvorila su se u javnosti dva tabora, koji su se uzajamno optuživali, tražeći svaki sa svojim razlozima, zaštitu od Države. U ovoj borbi naročito su se ispoljili proizvodjači iz Fsancuske Metropole, jer su počeli osjećati odviše jaku konkurenciju Alžirskih vina. Izgledalo je paradoksalno, da je ova borba prama Alžiru često bila jača nego prema stranim državama-proizvodjačima i uvožnicama vina u Francusku. Ovo se tumači time, što strana vina, kao što su španska, grčka i naša dalmatinska, budući specijalne, zasebne vrste i služeći najvećim dijelom za „miješanje" (coupage) vina, one su čak u ograničenim količinama tražena i dobro primljena kod većih francuskih uvoznika vina. Otud i ovo interesovanje za naše dalmatinsko vino.

Da bi se imala jasnija slika ove zaista ogromne proizvodnje vina u Francuskoj i njenim sjevero-afričkim kolonijama, nek posluži slijedeći pregled:

	proizvodnja u hilj. hl.	
Francuska Metropola:		Alžir:
1923	56.982	10.131
1924	67.312	9.784
1925	62.411	18.366
1926	40.564	8.379
1927	48.899	8.031
1928	57.990	13.667
1929	62.201	12.832
1930	42.011	13.561
1931	57.457	15.856
1932	47.634	18.000

Srednja decinalna proizvodnja u Francuskoj je oko 56 miliona hektolitara vina.

Srednja potrošnja vina u Francuskoj godišnje je: oko 64 miliona hektolitara vina

Izvoz vina iz Francuske svake godine je sve manji, tako da izvoz vina u 1926 godini, iznoseći tada 2,110.000 qh, pada u 1932 na svega 807.800 qh.

Kao što se iz prednjih cifara vidi, da bi se zadovoljila potrošnja vina u Francuskoj, bilo je dovoljno da se u Francusku uveze oko 10 miliona hl. vina. Ali, kako je iz godinu u godinu porast proizvodnje vina u Alžiru bio sve veći, i time i uvoz tog vina u Francusku, to je Alžirsko vino sve više konkurisalo Francusko-Metropolskom vinu inače većim dijelom sadržavajući manje alkohola od alžirskog, teže se prodavalo. Uz to kao što navedosmo, izvoz francuskog vina opadao je naglo iz godine u godinu, te se time stvorila ozbiljna situacija za vinarsku industriju u Francuskoj. Vlada je u ovakvom konfuznom stanju, stvorenom antagonizmom između Alžira i Francuske, i da bi regulisala i održala visoku reputaciju koje Francusko vino u svijetu uživa, odlučila je da jednim novim zakonom ovo pitanje riješi.

—.—

Osim toga pretstoji u granicama postojećih uvoznih mjera mogućnost uvoza u Francusku i naših **koža** naročito sitne, jareće i janjeće.

Širite „Narodnu Tribunu"!

Uzaludna ljudska nastojanja

Da se pronađe „perpetuum mobile".

Berlin: U ogromnoj Norishalle u Nürnbergu otvorena je „IX izložba izuma i novosti". Razdijeljena je u 12 sekcija, koje pokazuju posjetitelju najvažnije izume posljednjih vremena. Vide se u njoj bezbrojni izumi, često prava iznenađenja za ljude svake kategorije i zanimanja, počam od velikog industrijalca do poljoprivrednika i služavke.

No u ovoj izložbi novosti najnovija je stvar jedno odjeljenje u kome su prikazani svi dugi napori njemačkih izumitelja za rješenje problema „perpetuum mobila". Obzirom na njegov veliki historički interes i kuriozitet, ovo odjeljenje kao da ima zadaću da opomene izumitelje da ne bacaju uzalud svoje dragocjeno vrijeme i svoje lijepe sposobnosti za rješavanje toga teškog i nerješivog problema, koji se ima rađe smatrati kulom u zraku. To sve ipak ne smeta da posjetilac izložbe izlazeći iz dvorane ne zapita: „Zar nije svaki izum u početku bio pokušaj kome su se ljudi smijali, a kasnije se ipak izum ostvario?"

London zida stanove za milion ljudi

Ministar zdravlja Jang izjavio je da će se, u okviru jednog vladinog programa, porušiti dvijesta hiljada starih kuća, i na njihovom mjestu podići moderne zgrade za stanovanje gdje će biti mjesta za milion ljudi. Izdatci za izvođenje ovih građevina iznosiće 95 miliona funti, a na njima će biti uposleno 80 hiljada ljudi. Gradnja će trajati pet godina.

Neobičan spomenik palim ratnicima

U njemačkoj varoši Beitenu otkriven je ovih dana neobičan spomenik palim ratnicima iz te varoši. Spomenik se sastoji od 38 velikih blokova kamenog uglja, istesanog u obliku mrtvačkih sanduka. Na svakom mrtvačkom sanduku nalazi se ime poginulog ratnika. Ovi sarkofazi od kamenog uglja postavljeni su na širokom prostoru beitenskog varoškog parka.

Italija pregovara u isto vrijeme s Jugoslavijom i Rumunjom

Započeli su pregovori između talijanske i rumunjske delegacije za reviziju talijansko-rumunjskog trgovinskog ugovora.

Porast postupaka za posredovanje.

Društvo industrijalaca i veletrgovaca u Ljubljani izradilo je statistiku insolvenca za mjesec oktobar. Prema podacima ove statistike pao je broj stečajeva u našoj državi na minimum U mjesecu oktobru bilo je u cijeloj državi samo 14 stečajeva. Isto tako je i broj prinudnih poravnanja nazadovao, pa je u mjesecu oktobru bilo zabilježeno samo 2 poravnanja. Naprotiv je broj postupaka za posredovanje iznosio u mjesecu oktobru 145, a to je isto toliko kao u mjesecu septembru o. g. Ukupno za prvih 10 mjeseci o. g. zabilježeno je u cijeloj državi 249 stečajeva (lani u isto vrijeme 605), 188 poravnanja (935) i 1361 postupak za posredovanje. Ukupno je dakle bilo u prvih 10 mjeseci o. g. 1798 insolvenca prema 1540 insolvenca u isto vrijeme prošle godine.

GRADSKE VIJESTI

KINO „BALKAN prikazuje u utorak i srijedu 100 % veletonfilm „OTROV U KRVI“ sa Clive Brook i Claudette Colbert.

Zaslužnom blagopok. Zvonimiru Rakamariću održane su u petak u jutro svečane obiteljske zadušnice u katedrali sv. Jakova za upokoj njegove dobre duše. Za vrijeme mise M. F. D. „Kolo“ otpjevalo je „Čuj nas Gospodine“ od Jelena.

Skupština Vatrogasnog Društva koja se imala održati u nedjelju, radi nepredviđenih razloga odgođena je za nedjelju 19 o. mj. sa istim dnevnim redom.

Jugoslovenski radnički športski klub „Šibenik“ osnovan je koncem augusta ove godine. Svrhva je klubu da odgaja radništvo, osobito omladinu, na prosvjetnom i športskom polju.

U interesu je sviju nas da omladina uopće, a osobito radnička bude odgajana na solidnim temeljima, koli duševno, toli tjelesno.

Pošto je svaki početak težak, osobito u današnje doba, isti se obraća svim i prijateljima i ljubiteljima športa da ga u tom pothvatu pripomognu i da se upišu kao članovi.

Premješten talijanski konzul. Dosadašnji talijanski konzul u Šibeniku g, Eugenio Prato premješten je u istom svojstvu u Casablanca, u francusku koloniju u Maroco. Do imenovanja novog konzula vodiće sve poslove dosadašnji tajnik konzulata g. Eugenio Cavallaro.

Sa našeg tržista. U našem gradu imamo razmjerno veliki broj pretrgačica ili preprodavačica. Svak danas hoće da trguje. To ne bi baš mnogo ni smetalo, jer budimo liberalni, pa pustimo neka svak trguje kad plaća dužni porez i ostale takse, ali moramo da takove pretrgačke poslove dovedemo na neki propisni red. Barem je bila stara praksa da pretrgačice ne smiju prije odredjenog sata zakupljivati voće i povrće i da ne smiju onda nabijati cijene. Ko prati novine vidjeće, da su jabuke i jaja u Beču i Pragu jeftinije nego kod nas. A zašto to? U Bosni i Srbiji cijena je jabuka ma 2 dinara, a kod nas 6—8. To je strašno. Molimo nadležne vlasti da o tome vode računa.

Građevna Zadruga s. o. j. u Šibeniku poziv|je zadrugare na izvanrednu skupštnu, koja će se prama zaključku izvanredne skupštine od 24./X. održati u nedjelju 26 Novembra 1933 u 10 s. prije p. u prostorijama društva „Kolo“ sa ovim dnevnim redom:

I Prestanak (razrješenje) Zadruge u smislu §. 70. Z. Pravila. —

II Eventualni nadopunak §. 21. Z. P.

U slučaju da u određeni sat ne bude prisutan dovoljan broj članová, skupština će se održati $1/2$ s. kasnije i to prama propisima §. 31 Z. Pravila, ako bude prisutno barem $1/2$ članova. Ravnateljstvo.

Pazi! Izdata punomoć mora biti propisno taksirana i istoj priložen poziv upućen odnosnom zadrugaru.

ANTE FRUA — ŠIBENIK
Najveće skladište DMC svih vrsta vune, svila, pamuka, za pletenje i vezenje TRIDENT konac. Kratke i galanterijske robe, svih vrsta vatei krojačkog pribora. Trikotaške robe, vešta, šalova, kapa, košulja, marama, čarapa itd

Velika svečanost na Visu

12 oktobra, u nedjelju, bila je na vrlo svečan način osvećena pravoslavna crkva na otoku Visu. Iz Šibenika je vozio izletnike parobrod „Karađorđe“. Na svečanosti su uzeli učešća brojni prestavnici političkih i crkvenih općina iz sjeverne Dalmacije. Zajedno sa Šibenčanima bilo više stotina izletnika. Iz Splita je vozio parobrod Rab dupkom pun izletnika, sa prestavnicima. Bana prim. banovine zastupao je podban g. Zdravković. Patrijarha srpskog i Sveti Sinod zastupao je vladika mostarski g. Dr. Simeon Stanković, koji je zajedno sa dalmatinskim episk. g. Dr. Irinejem Đorđevićem i uz asistencu 42 sveštenika osvetio hram posvećen sv. sveslovenskim apostolima Ćirilu i Metodiju.

Pri dolasku u Vis, gosp. episkop koji je stigao dan ranije, bio je na Visu vrlo svečano dočekan od Viških pravoslavnih žitelja, pretstavnika mjesnih vlasti i brojnog učešća ostalog građanstva. Naročito oduševljenje je izazvala pojava „Karađorđa“ sa izletnicima iz Šibenika. Na ulazu u luku sa broda je odjeknulo 13 topovskih metaka u pozdrav g. episkopu i Višanima, a mornarička glazba iz Šibenika oduševila je Višane koji su u velikom broju izašli na doček. Sam čin osvećenja bio je neobično svečan, i trajao je sa liturgijom od 9 sati do 2 poslije podne. Za vrijeme liturgije govorio je episkop g. Dr. Irinej na svoju omiljenu temu. „Brat je mio, ma koje vjere bio“. Sjajna dikcija g. episkopa i njegov patriotski žar, kao i njegovo duboko savremeno shvačanje uloge crkava u sijanju ljubavi i mira među ljudima, izazvala je dubok utisak i oduševljene komentare od strane raznovijernih slušalaca.

Banket je bio održan na „Karađorđu“. Posred značajne zdravice g. episkopa kralju, sreće i blagostanja naše zajedničke otadžbine Jugoslavije, palo je više govora.

Odlazak je bio vrlo svečan pored sve kiše, izgledalo je da je čitav Vis izišao na ispraćaj.

MLJEKARNA „ALPA“ ŠIBENIK
Preporuča svoje proizvode. - Sir ala trapist tvrdi i mekani kg. po Din. 15. — ementaler — Najbolji čajni maslac „Alpa“ Din 20-25 i 30-35 kg. - Slatki i kiseli skorup i sve ostale vrsti spec. sira.

× **Telegrafski stup pred kinom Tesla...** je poslije proširenja glavne ceste postao opasan za promet. Već više puta u zadnjem času spriječena je nesreća. Da se unaprijed spriječi bila kakova nesreća, preko je potrebno da se taj stup otstrani s tog položaja. Instalacija koja je na njemu može se prenijeti na obližnju zgradu, kao što se to napravilo uzduž glavne ceste prema građi.

Osim toga otstranjenjem tog stupa dobilo bi se na terenu, jer bi se mogao promet odvijati i iza njega, što se dokgod je on ne može da vrši zbog eventualnog naleta na stup i sl. Pa i estetski izgled kvari taj stup, jer je na nezgodnom mjestu.

Ovoj opravdanoj potrebi treba čim prije udovoljiti, pa tako skinuti i to pitanje s dnevnog reda.

Sreski načelnik gosp. Petar Šerović proslaviće svoju slavu sv. Vračeve dne 14 novembra u najužem krugu svoje porodice.

Stvaranje jedinstvene vinogradarske organizacije za Dalmaciju

Split, 10 novembra. Vrlo teško stanje u kojem se nalaze dalmatinski vinogradari izazvalo je u njihovim redovima pokret za stvaranjem zajedničke vinogradarske organizacije za cijelu Dalmaciju. Vinogradari misle da će na taj način najbolje braniti svoje staleške interese. Utu će se svrhu održati skorih dana velike vinogradarske skupštine.

Neuspjeli bijeg mladića u Afriku

Kao slijepi putnici na parobrodu htjeli se prebaciti u Afriku

Dubrovačka policija predala je upravi policije u Splitu deset mladića Splićana, koji su pokušali da kao slijepi putnici parobrodom „Junak“ dopru do afričke obale. Oni su ispripovjedali da su se jedne noći neopaženo uvukli na parobrod i posakrivali se većinom u spremištu ugljena. Oni su željili da u Africi otpočnu novim životom. Njihova bi namjera bila uspjela, da ju nije pokvarilo veliko nevrijeme. Kad je parobrod došao u debelo more, nastalo je strahovito nevrijeme. Bura je bila tako strašna da je nekoliko volova određenih za Maltu bačeno sa palube u more, Kako je mladićima u njihovim skloništima pozlilo, a neki su izranili od ugljena, javili su se kapetanu. Ovaj ih je predao policiji u Dubrovniku, kamo se morao vratiti radi nevremena.

SOKOLSTVO

Prvi podstarešina S. K. J. slavi 60 god. života i 10 god. starešinstva. Za tu prigodu u Šibeniku kao i ostalim mjestima taj će se dan proslaviti. Za tu prigodu u subotu sokolska glazba obići će grad a u nedjelju u 10 sati održaće se prijava svih kategorija članstva i svečanu svečanu sjednicu Župe i Društva Šibenik-Zadar, a u 12 sati promenadni koncerat.

1 decembra sprema Sok. društvo veliku svečanu akademiju, čiji će program, kao svake godine biti vrlo biran i bogat. Sve kategorije vrlo marljivo rade premda im je rad otešćan zbog malenog prostora, a da nije ljubaznog direktora drž. učit. škole, koji im ustupa prema mogućnosti nešto prostora, bilo bi još gore. Diletantska sekcija također već marljivo radi pod vrlo gorljivim i dobrim režiserom.

DRŽAVNE NABAVKE

(Oglase kod Trg. Ind. Komore, Split)

Željezni šarafi za Komandu Pom. Vazduhopl. Divulje. Ponude do 20 XI.

Čelični pocinkovani lim za Komandu Pom. Arsen. Tivat. Ponude do 24 XI.

Bakreni lim i žica, ljevane bronze itd. za Komandu Pomorskog Arsenala Tivat. Ponude do 28 XI.

Hrana ljudska za Kom. Jadr. Div. Oblasti Mostar. Licitacija na 23 XI.

Pogonski materijal za Benkovac. Licitacija na 27 XI.

Zakup željezničke restauracije Karlovac. Licitacija na 27 XI.

Bjeli lak, boje, laneno ulje itd. za Hidrogr. Ured Morn. Split. Ponude 30 XI.

Režijskoj komisiji Šibenik potrebno je izvršenje raznih radova i dobava raznog građevnog materijala. Licitacija 15 XI. Uslovi ugovora, ponuda i isporuka na uvid kod Udruženje trgovaca u Šibeniku.

U subotu naveče u prostorijama Sokolskog društva bila je urečena prijava svih kategorija. Dvorana je bila dupkom puna. Uz mnogobrojne Sokole bilo je prisutno i mnogo članova ostalih nacionalnih udruženja. Mjesto najavljenog predavanja održan je tihi i dirljivi pomen svim palim borcima našega naroda za slobodu i ujedinjenje, čije kosti počivaju van granice naše zemlje po brđi Janković i Grubišić.

Rapalski dan. Najavljeno predavanje g. prof. Batinice prigodom Rapalskog dana kao i zadušnice za narodne borce mučenike bile su odgođene

„TESLA“ Tonkino prikazuje još samo danas SUSAN LENOX. Publika je oduševljena sadržajem i glumom GRETE GARBO i CLARK GABLEA. Pitajte one koji su ovaj film pogledali, kako im se dopao!

Srijeda i četvrtak: Njemačka stopostotna tonfilmska opereta iz vojničkog života: ORDONANC LJUBAVI. Film pjesama i modernih šlagera!

Nasilavnik ubio suprugu

Bagarić Martin učitelj u Molatu ubio je jučer vlastitu ženu. Tako glasi tekst službene vijesti, koja je jučer prispjela amošnjem sudu. Razlozi umorstva nijesu poznati.

SPORT

Osvit—Gošk 6:2

U nedjelju usprkos kiše i slabog vremena odigrana je utakmica između mjesnog Osvita i kaštel. Goška za prvenstvo polsaveza. Rezultat utakmice 6:2 u korist Osvita.

IZ SUDNICE

Jučer u 1 s. p. podne izrrečena je osuda Dinku Vestiću iz Šibenika, koji je 1. X. ubio svog oca. Uzevši u obzir sve olakšavajuće okolnosti vrhu tog nesretnog slučaja osuđenik je dobio 2 godine, dok su žena i majka riješene. Predsjedao je presj. suda g. Pasini.

Majolične pločice
za oblaganje kuhinja, kupatila i t. d.
stalno na skladištu uz konkurentne cijene.
Tražite neobvezne ponude.
Ing. Gotovac i Devalle - Split
Krešimirova ul. br. 5.

JOSIP JADRONJA - Sibenik
Međunarodno otpremništvo agentura, komisionalna, pomorska poslovnica
Poveljeni
Trgovački - Pomorski Mešetar.
Utemeljeno 1906. - Brzoj. Šped.
Jadronja Telef. broj 3 i broj 27
Komision. skladištai zastupstva prvih tvrtka i tvornica u tuzemstvu i inozemstvu

ŠIME ANTIĆ — ŠIBENIK
Trgovina manufakturnom robom na malo i veliko. —

Prodaje se kuća, radi odlaska sa dva stana sa krasnom bašcom i dvorištem koja je solidna i moderno građena, te posjeduje sav moguć konfort. — Informacije dobijete u tiskari Vitaliani. —

Radi selidbe prodaje se nova moderna dvokatnica na najljepšem položaju Šibenika.- Interesenti neka se obrate na upravu lista pod br. 3325.

Tražim jedan pjanino za unajmiti potrebit odmah. Plaćam po dogovoru. Za istog jamčim i vraćam u potpunom stanju. Ponude Sarajevska pivara Sibenik

Škabrnje

Organizacija mjesnog odbora J. N. S. Zauzimanjem Pavičića P. održan je u nedjelju 5. XI. sastanak u svrhu organizovanja mjesnog odbora J. N. S. Sastanku je prisustvovao pored velikog broja seljana i načelnik općine zemunićke g. Paleka, pozdravlja prisutne, razjašnjava cilj njegova dolaska i ističe potrebu da se u svakom selu osnuje mjesni odbor J. N. S. —

Poslije njega učitelj J. Tešulov u kratkom govoru iznosi program J. N. S. Prelazi se na biranje članova odbora. Izabrano je 10 članova, koji međusobom biraju upravu. Za pretsjednika je izabran Pavičić P. (zamjenik L. Brkić) za tajnika J. Milanković, a blagajnika Bilaver B.

J. T. (Škabrnjanac)

Novi državni proračun.

Javlja se iz Beograda da je predlog novog državnog proračuna već sastavljen. Vlada je u nekoliko zadnjih sjednica proučavala proračun, te će redakcija biti doskora završena. Predlog proračuna će uskoro biti podnešen narodnom predstavništvu.

Zlatne zalihe francuske banke

Zlatne zalihe francuske banke iznosile su po posljednjem iskazu 81.035 milijuna franaka. To znači za 623 milijuna više nego koncem marta, a za 25 miliardi više nego koncem decembra 1930 i za 52 miliarde više nego li u vremenu stabilizacije franka u junu 1928.

Plaćanje poreskih zaostataka pšenicom

Uprava dunavske banovine odobrila je zaključak gradskog zastupstva u Senti, da se zaostali porezi mogu plaćati pšenicom i to svi zaostaci do konca god. 1932. Općina će preuzimati pšenicu uz cijenu od 150 dinara po metru.

Novi nikleni novac u Njemačkoj

Zvanične novine Reicha objavljuju iskivanje komada od 1 marke u niklu u težini od 4,8 grama. Nakovaće se 250 milijuna maraka ovakvog novca.

Jaja u Slavoniji poskupila

U cijeloj Slavoniji jaja su poskupila. Uopće je nemoguće dobiti jaja ispod 1 dinara po komadu.

Interes inozenstva za jugoslavenska jaja

U zadnje vrijeme porastao je interes za jug. jaja. Tako je primjećena povećana tražnja naših jaja od strane talijanskih trgovaca. Za dobra stajersko-zagorska jaja plaćaju Talijani 320 do 340 lira po sanduku sa 1440 jaja fco Postojna. Jednako je veći upit za našim jajima iz Njemačke i Švicarske.

Poslovalca lajpciškog velesajma u Beogradu

Dosadašnji direktor leipziškog velesajma Paul Voss napušta svoje dosadašnje poslovanje u Laipcigu, te dolazi u Beograd gdje će voditi ovdašnju poslovnicu velesajma. U Beogradu g. Voss preuzet će brigu oko što boljeg unapređenja trgovačkih veza između Jugoslavije i Njemačke. Direktor Voss pripada već 12 godina direkciji velesajma u Leipcigu.

Peradarstvo

Stočna krv hrana za perad. U današnje doba krize valja paziti da nikakva vrijednost u kućanstvu ma bila i najmanja, ne propadne. Jer mnogo se toga dade iskoristiti, što smatramo da je za bacanje. Tako pri klanju praseta, janjeta i t. d. obično se krv ne iskoristi, a ona, u većoj količini sabrana, ima svoju vrijednost. Zgrušanu krv, prije precijeđenu kroz sito, pospimo na plitke površine i stavimo na toplu ne odviše vrelu peć da se ispari. Kada se tako osuši, tad je sameljeno na kavski mlinac, pa ćemo dobiti odličnu primjesu za perad. Može joj se dati i svježe usirene krvi, ili osušena, kao brašno samljevena, naročito je dobra za male piliće u početku proljeća.

Raskužnja peradnjaka. Ako u kojem peradnjaku izbije kakova zarazna bolest, valja mrtvu perad smjesta odstraniti i duboko zakopati. Sumnjivu perad treba odijeliti i smjestiti na drugo mjesto, a peradnjak temeljno raskužiti. Najprije valja sve točno pomesti i očistiti i sve izmetine spaliti.

Spaliti treba i manje vrijedne djelove peradnjaka, osobito ako su već trošni. Potom se peradnjak temeljito izriba vrućom lužinom. Tek sada dolazi raskužno sredstvo, koje je najbolje štrcati štrcaljkom za vinograd. Posude iz kojih se perad hrani i napaja valja dobro iskuhati. Samu perad pak okupati u jednom blagom raskužnom sredstvu, najbolje u 2 postolnoj kreolinskoj rastopini. Od raskužnih sredstava najbolja su: lizol, kreolin, vapno, i kaporit, bijeli prašak jakog mirisa po kloru. Dosta je ako ga se uzme na 10 litara vode 2 do 4 velike žlice. —

Podmirite pretplatu!

Za jesensku i zimsku sezonu NAJMODERNIJE ŽENSKE I MUŠKE CIPELE dobijete kod

Aleksandar Aweiler

trgovina kože, cipela i šport. predmeta ŠIBENIK, ulica Kr. Tomislava 4

Specijalna trgovina svih vrsti cipela

BICIKLE NA OTPLATU marke „Steyr" za samih din. 1400.- dobijete jedino kod Miro Ložić, Šibenik. Skladište „Steyer" biciklat (kraj pošte)

Prodaje se jedno skoro novo metalno cjedilo za ulje.

BEROVIĆ LOVRO autobusno poduzeće Šibenik

VOZNI RED

(Svakodnevne pruge)

Šibenik—Benkovac—Babindub—Zemunik—Novigrad—Nin

Nedj. Utorak Četv. Subot	Poned. Srijeda Petak		Utorak četvrt. Subota	Nedj. Poned. Srijeda Petak
14	14.—	Šibenik	8.55	8.55
14·20	14.20	Tromilja	8.30	8.30
14·45	14.45	Skradin	8.15	8.15
15·15	15.15	Br.Mosline	7.45	7.45
15·50	15.50	Lišane	7.25	7.25
16·10	16.10	Kožulovac	7.10	7.10
16·30	16.30	Benkovac	6.50	6.50
16·45	16.45	Rastević	6.40	6.40
17	17.—	Nadin	6.30	6.30
	17.15	Smilčić	6.20	
17·20	17.30	Zemunik	5.40	5.45
17·35	18.—	Babindud		
17·50	18.30	Zemunik	5.35	5.40
18·25		Smilčić		5.10
18·55		Novigrad		4.40
	18.45	Murvica	5·20	
	19.30	Nin	4·40	

RUSKI FILMOVI NA NAŠEM TRŽIŠTU!

Rusija imade vanredno razvijenu filmsku produkciju, koja se može u svakom pogledu mjeriti s najboljim producentima svijeta. Do sada se ruska produkcija nije plasirala kod nas, jer su svi njihovi filmovi prošlih godina imali boljševistički karakter, a kao takovi razumije se, nisu se mogli plasirati.

Ove godine, a da uzmognu svuda svoje filmove plasirati Rusi produciraju filmove sa sadržajem uzetim iz romana čuvenih ruskih pisaca. Tokom još ove sezone vidjećemo četiri ruska originalna filma, koji će svojim sadržajem, kvalitetom slika, kao i režijom najbolje posvjedočiti visoki nivo, na kojem se nalazi sadašnja ruska produkcija!

Na prvom mjestu stoji tonfilm **„Mrtvi dom"**, *koji je snimljen prema glasovitom romanu Dostojevskog „Zapisi iz mrtvog doma". Ovaj film snimljen je umjetnički snažno na novi način a opisuje život u kaznioni.*

Film **„Tihi Don"** *je iz života donskih Kozaka, a prikazuje život, razmirice i kontraste čuvenih donskih kozaka sa narodom. Film je obilno protkan divnom narodnom glazbom i pjesmom. Prikazuje svadbeni običaj puka, a osim toga se pjeva mnogo pučkih pjesama.*

Film **„Sama"** *je pravi slavenski film, koji na dramatski način prikazuje život jedne učiteljice, koja je žrtvovala svoju mladost, ljubav i karijeru, samo da donese prosvjetu među narod. Film je snimljen u divnim predjelima Altajskog gorja.*

Film **„Zemlja žeđa"** *odigrava se na granici Turkestana i Perzije, a prikazuje nam poseban način života u tim pustinjskim predjelima gdje voda znači blagostanje, pa se plaća suhim zlatom.*

Svi ovi filmovi nakon nedavno zabranjenog filma **„Put u život"** *a koji izgleda da će opet biti dozvoljen biće svakako novost na našem tržištu, pa ih se očekuje s neobičnim interesom.*

Izvoz našega drveta u Mađarsku

Prema mađarskim statističkim podacima uvezeno je iz Jugoslavije u Mađarsku do kraja septembra 580 vagona rezanog i 3.313 vagona tesanog drveta.

Svjetska kronika

Vojna akademija u Beogradu bit će reorganizirana i od sada se neće primati pitomci koji nemaju maturu.

Novi aerodrom podiže se u Velikom Bečkereku inicijativom mjesnog Aerokluba. Aerodrom bit će dovršen još ove godine.

Mariborski trgovci neće god. 1934 izdavati kalendara prema zaključku Udruženja. Tko se toga neće držati platit će globu od 1000 Din.

Radik.-soc. stranka u Njem. pojačala je agitaciju i kupit će aeroplan za upotrebu u propagandi.

Dr. Živko Topalović, generalni direktor central. sekret. radničke komore u Beogradu održao je u Pragu predavanje o gospodarskoj i socijalnoj situaciji u Jugoslaviji.

Vojska i milicija u Italiji bit će izjednačeni. Prvi korak ovom izjednačenju je raspis tečajeva za časnike fašističke milicije za stalnu službu u vojsci.

Grupa varaždinskih izletnika posjetit će naše primorje oko Božića gdje će sprovesti praznike.

Ministarstvo vojske i mornarice podnjelo je narodnoj skupštini prijedlog zakona o nastanjivanju vojske i mornarice za slučaj mira, mobilizacije i rata.

Turska vlada pozvala je nekoliko sovjetskih časnika da pregledaju Dardanele, što dokazuje odlične prijateljske veze između Rusije i Turske.

Materijal arhiva „Jugosl. narodne odbrane", koji je Lupis prenio iz Amerike u Jugoslaviju bit će doskora uređen i publikovan.

Interes za osnivanje „Primorskog muzeja" u Sušaku je vrlo velik. U novinama se vodi o tom predmetu opsežna diskusija.

Engleski guverner na Malti izdao je nove propise o štampi prema kojima se može bez ikakve prethodne opomene obustaviti list ako piše protiv interesa Engleske.

U Alpama pada gusti snijeg. U švicarskim gorama napao je snijeg 1 metar visoko i temperatura iznosi 10 stupnjeva ispod ništice.

Šef industrijskog odsjeka lepoglavske kaznione osuđen je na 3 mjeseca zatvora zbog raznih pronevjerenja.

Bivši gradski kapetan Subotice Prodanović neće biti pušten na slobodu do rasprave.

Tri hiljade Židova bit će naseljeno po svoj prilici u Turskoj. To će biti većinom učenjaci i kapitalisti.

Nedaleko Splita u predjelu Majdan nađeni su važni historijski nalazi i temelji kršćanske crkve iz 6 vijeka.

Čehoslovački sokolski savez namjerava s našim Sokolima organizirati taborovanje na Jadranu u augustu 1934 god.

Pokušaji Mussolinija da intervenira između Njemačke i velevlasti ostali su bez uspjeha. Njemačka odbija da sudjeluje na bilo kakvim velikim konferencijama.

Mahatma Gandhi je napadnut na jednoj skupštini u Načburu gnjilim jajima. To je prvi put, da su protiv Gandhija priređene demonstracije.

Afganski kralj Nadir Kan ubijen je u svom haremu. On je pao žrtvom dvorske intrige.

Na Kubi vlada anarhija i građanski rat. U svim većim gradovima vode se borbe između buntovnika i sadašnjeg režima. Računa se da imade stotine mrtvih i hilj. ranjenih.

Štampa i vlasništvo: Odlik. Graf. Zavod Tisk. E. VITALIANI i SIN, Šibenik. Odgov. urednik: zamjenj. Hamilkar Vitaliani.